

Aan het College van Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Den Haag, 5 juli 2019

Betreft: Archeologische bodemverstoring Gemeente Hollands Kroon/ Wieringen

Geachte leden van de Provinciale Staten, college van Gedeputeerde Staten,

Ik schrijf u namens de AWN, Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie, naar aanleiding van een eerder afgegeven bouwvergunning voor een afgraving op het -archeologisch monument- voormalige eiland Wieringen (Gemeente Hollands Kroon). Dit heeft afgelopen voorjaar daadwerkelijk geleid tot grootschalige graafwerkzaamheden door een particuliere eigenaar, waarbij geen enkele rekening werd gehouden met de archeologische waarde van het terrein.

Ik verwijs hierbij onder meer naar vragen, gesteld door mevrouw R. Alberts-Oosterbaan in de Provinciale Staten d.d. 25 april 2019, en de beantwoording daarvan door Gedeputeerde Staten d.d. 21 mei 2019. In de beantwoording hiervan erkende GS dat bij bovengenoemde vergunningverlening onvoldoende rekening is gehouden met de archeologische waarden van het perceel. Inderdaad is indertijd, bij het vaststellen van het lokale bestemmingsplan, de archeologische dimensie (Waardenkaarten en eerdere archeologische beleidsnota) terzijde gelegd, hetgeen heeft kunnen leiden tot de ongelukkige gang van zaken.

GS geeft verder aan dat de door de wet ingegeven bescherming (van in dit geval Wieringen) afhankelijk is van de beleidsruimte die gemeenten zich tegenwoordig onder de Erfgoedwet kunnen permitteren.

Genoteerd is dat er door de desbetreffende gemeente is besloten aan het onderhavige terrein geen vergunningsvoorwaarden te koppelen vanuit archeologie.

Verder heeft GS aangegeven dat de gemeente geen plicht tot archeologisch (erfgoed)onderzoek heeft, voorafgaand aan bouwactiviteiten.

GS zegt wel de gemeente te hebben gewezen op zijn 'Ontwerp Omgevingsvisie', die voor archeologische waardevolle gebieden bepaalt dat er in het geval van werkzaamheden eerst onderzoek moet worden gedaan. GS geeft daarbij aan dat het in dit geval niet meer dan een aanbeveling is geweest. De plaatselijke omgevingsdienst zag blijkbaar ook geen bezwaren.

Hieruit concludeer ik dat er volgens GS wel een verplichting was, maar dat de gemeente in gebreke is gebleven en dat de Provincie Noord-Holland stelt daar niets aan te kunnen doen. U beveelt aan, maar treedt niet op als een gemeente verplichtingen die bij een waardevol archeologisch gebied horen 'met de voeten treedt'. Dat komt ons, eerlijk gezegd, als tegenstrijdig over.

De vraag is dan ook: wie waakt hier over een juiste uitvoering van de Erfgoedwet, die voortvloeit uit het op archeologie betrekking hebbende verdrag van Malta en waarbinnen de gemeenten primair verantwoordelijk zijn?

Deze vraag is des te prangender voor de door de provincie vastgestelde 10 gebieden van bijzondere archeologische waarden in Noord-Holland, waarvoor zij de eerste verantwoordelijkheid op zich heeft genomen.

Een ander punt is dat op een aardkundig monument een niet inhoudelijk onderbouwde vrijstelling of ontheffing voor verstoring van het bodemarchief met maar liefst ruim 1000 m² in geen verhouding staat met de maximale oppervlakte voor vrijstellingen tot 100 m² uit de Erfgoedwet/Monumentenwet. Hier lijkt mij zich toch nog een tegenstrijdigheid af te tekenen met uw eigen beleid ten aanzien van beschermde archeologische en aardkundige monumenten.

Waar voor de Provincie interbestuurlijk toezicht op risicogebieden een kerntaak is, dient er in dit soort situaties door de Provincie te worden ingegrepen, of liever nog, worden voorkomen dat er ingegrepen moet (gaan) worden. Ook als de eerste verantwoordelijkheid bij de gemeenten ligt, zal de Provincie toch moeten blijven toezien op het correct in praktijk brengen van wet- en regelgeving, juist waar het om gemeenschappelijk erfgoed gaat.

De Provincie heeft dan de bevoegdheid en zelfs de plicht om 'het vingertje op te steken' en een correcte uitvoering af te dwingen.

Dat de gemeente zelf geen plicht tot archeologisch vooronderzoek heeft, is bekend. Maar wij menen dat zij een dergelijk vooronderzoek dwingend zou moeten opleggen bij vergunningverlening in een dergelijk archeologisch belangrijk gebied. Wie kan een gemeente anders voor een dergelijk omissie aanspreken? Het adviserende Steunpunt Monumenten en Archeologie NH/NMF heeft immers niet de bevoegdheden gekregen om corrigerend op te treden. Volgens ons is interbestuurlijk toezicht op de kwaliteit van de omgeving daarentegen een van de kerntaken van de Provincie zelf.

In de Gemeente Hollands Kroon is nu weer een potentieel waardevol archeologisch gebied onherroepelijk met de afgraving verloren gegaan. Het zou de Provincie sieren als zij ervoor kan waken dat dit patroon zich straks herhaalt, en ervoor kan zorgen dat op het gedecentraliseerd gemeentelijk niveau in de toekomst zorgvuldig(er) met het bodemarchief en ons erfgoed wordt omgesprongen. De AWN, met haar lokale -belanghebbende- afdelingen, is gaarne bereid de Provincie daarin bij te staan met signalering en alarmering. De eerstverantwoordelijke en corrigerende partij kan echter slechts het hoger gestelde gezag zijn.

Bovenstaande leidt ons tot de volgende vragen:

- Bent u het met ons eens dat de Gemeente Hollands Kroon de archeologische waarde en de plicht tot archeologisch onderzoek bij voorgenomen verstoring van de bodem op het voormalige eiland Wieringen volstrekt onvoldoende heeft geborgd?
- Bent u het met ons eens dat u als provincie de taak heeft op basis van de door u benoemde archeologische waarde de Gemeente Hollands Kroon binnen uw taak van interbestuurlijk toezicht te sommeren de regelgeving aan te passen zodat hier over enige tijd een fatsoenlijk erfgoedbeleid ligt?

- Wanneer gaat u met de Gemeente Hollands Kroon in gesprek over het archeologiebeleid en wanneer mogen wij resultaten hiervan verwachten?
- Bent u bereid om bij voortzetting van dergelijke ingrepen in het bodemarchief van Wieringen de Gemeente Hollands Kroon te sommeren werken stil te leggen en bestaande vergunningen die het bodemarchief zullen schaden in te laten trekken?

Wij zijn te allen tijde gaarne bereid om hierover met u verder van gedachten te wisselen en zien uw antwoord op bovenstaande vragen graag tegemoet.

Hoogachtend,

(getekend)

H. Gajus Scheltema,
Landelijk Voorzitter

voorzitter@awn-archeologie.nl

tel: 0628960729